

Het Huisgezin te Bethanië H.C. Voorhoeve

Hoofdstuk 2 : Martha

Hoe liefelijk is de indruk die het huisgezin te Bethanië op ons maakt! Met hoeveel liefde werd de Heer Jezus daar ontvangen, en hoe graag verbleef Hij er! Nader kennis te maken met de verschillende personen waaruit dat huisgezin bestond, zal ons zeker aangenaam en nuttig zijn. Want hoewel allen de Heer Jezus van harte liefhadden, en allen vurig door Hem bemind werden, was er toch een groot onderscheid tussen die drie in karakter en geestelijk leven. De Heilige Geest stelt ons dit onderscheid in enkele treffende trekken voor ogen. Op een wijze zoals alleen God dit doen kan, wordt ons het temperament en de geestelijke toestand van ieder geschilderd. Menige belangrijke les is hier voor ons te leren. Menig beschamend woord zal door ons vernomen worden. Menige heerlijke vertroosting wordt ons hier geschonken.

Martha schijnt de hoofdpersoon in huis geweest te zijn. Op haar rustte de zorg en de besturing van de huishouding. Het wordt *haar* huis genoemd. 'En een vrouw, Martha geheten, ontving Hem in *haar* huis' (Luk. 10:38). Hierdoor leren wij Martha al dadelijk kennen. Zij voelde zich tot de Heer Jezus aangetrokken; zij had Hem lief; zij stelde prijs op Zijn gezelschap. Haar huis zette zij voor Hem open, en dat niet één keer, maar verschillende keren. Zij ontving Hem niet koel en afgemeten, maar met de grootste hartelijkheid en ingenomenheid. Alles had zij voor Hem over. Wat haar huis opleverde, werd voor de Heer Jezus gereedgemaakt. 'Martha nu was zeer in beslag genomen door veel dienen', lezen wij in Lukas 10:40. Zij wilde het de Heer Jezus zo aangenaam mogelijk maken. Als een bedrijvige huisvrouw deed zij alles om haar Gast van al het nodige te voorzien.

Geheel vervuld met haar dienen kon zij het niet begrijpen hoe Maria zo rustig aan de voeten van de Heer Jezus kon zitten zonder haar te helpen. Laten we haar hierover niet hardvallen. Wel was het een bewijs dat zij niet in de Heer Jezus gevonden had wat Maria in Hem vond. Zij toonde meer belang te stellen in het verzorgen van de Heer dan in het luisteren naar Zijn onderwijzingen. Maar toch was haar dienen een mooi en treffend bewijs van haar liefde voor de Heer Jezus.

Hij Zelf stelde dit op prijs. Had *zij* geen aanmerking gemaakt op Maria's handelwijze, dan zou *Hij* haar zeker rustig hebben laten werken en dienen. Of moest er niets in orde worden gemaakt als de Heer Jezus met Zijn 12 discipelen in haar huis Zijn intrek nam? Moest er geen maaltijd gereedgemaakt worden? Moesten er geen verkwikkingen worden aangeboden? Dat zij dit zo ijverig deed, toonde haar ingenomenheid met Zijn bezoek. En dat de Heer Jezus het goed had in haar huis, dat Hij er graag vertoefde, bewijst Zijn herhaald bezoek. Zie, dit alles prachtig mooi en liefelijk.

De Heer Jezus is het waard dat wij alles voor Hem over hebben. Voor Hem moet geen moeite te veel, geen werk te zwaar, geen drukte te groot zijn. Veel kunnen wij van Martha leren. Wij zijn vaak zo koel, zo afgemeten, zo karig. Iets voor Hem te doen valt ons vaak zo moeilijk. Voor ons eigen genot doen we dikwijls zo veel – maar voor Hem? Vaak moet schaamte ons aangezicht bedekken. Wanneer het onszelf of onze zaken betreft, hebben we tijd genoeg; als het ons gemak of genoeg geldt, ontzien we moeite noch werk. Maar hoe vaak trekken we ons terug als er iets voor de dingen van de Heer gevraagd wordt!

't Is waar, Martha had veel op met haar dienen; Martha vond haar dienst belangrijker dan Maria's luisteren; en dit was niet goed van haar, hierin vergiste zij zich. Maar hoe vaak gebeurt het, dat men deze dwaling van Martha gebruikt om zich aan het dienen van de Heer

Jezus te onttrekken. Menigeen zit rustig neer en voert niets uit, of verontschuldigt zich, als zijn hulp wordt ingeroepen, met de gedachte dat het niet in het dienen en werken zit, en dat men zich zo licht daarop kan laten voorstaan en zichzelf daarop kan verheffen. Maar men vergeet dat de liefde tot de Heiland ons nooit tot niets doen, maar integendeel tot werkzaamheid zal aansporen. Bang te zijn om zichzelf te zoeken in zijn werk is goed, maar te werken zonder zichzelf te zoeken uit echte waarachtige liefde tot Hem, is beter. En Martha in al haar bedrijvigheid, bezig met veel dienen, is verre te verkiezen boven iemand die in koele berekening werkeloos terneerzit. Bij de eerste is liefde tot de Heer Jezus, ingenomenheid met Zijn Persoon de drijfveer, al mag er dan misschien zelfbeklag zijn; bij de laatste is het te vrezen dat veeleer eigenliefde dan liefde tot de Heer Jezus het hart bestuurt.

Martha was een gelovige vrouw. Dit is dikwijls betwijfeld. Men heeft de woorden van de Heer Jezus in Lukas 10:41-42: 'Martha, Martha, gij zijt bezorgd en verontrust over vele dingen; maar één ding is nodig, doch Maria heeft het goede deel gekozen, dat van haar niet zal worden weggenomen' vaak opgevat alsof de Heer Jezus wilde zeggen: 'Maria heeft Mij lief en gelooft in Mij', maar u, Martha! houdt u nog maar alleen met de uitwendige dingen bezig'. Doch hierin heeft men zich schromelijk vergist. Het onderscheid tussen Maria en Martha bestond niet hierin, dat de één geloofde en de ander niet; dat de één de Heer Jezus liefhad en de ander niet. Nee! Hierin stonden zij beiden gelijk. Beide geloofden in de Heer Jezus, beide hadden hun Meester vurig lief, beide hadden alles voor Hem over. De Heilige Geest heeft ervoor gezorgd dat dit boven alle twijfel verheven zou zijn. Lees slechts de geschiedenis van Lazarus' opwekking in Johannes 11 en u zult hiervan volledig overtuigd zijn. Of waren het niet de *beide* zusters die de aandoenlijke, van vast vertrouwen op Jezus' liefde getuigende boodschap tot Hem zonden: 'Heer, zie, die Gij liefhebt, is ziek'? Snelde Martha niet de Heer Jezus tegemoet, zodra zij maar hoorde dat Hij het dorp naderde? Horen wij niet uit haar mond die mooie belijdenis van haar geloof in de Heer Jezus: 'Ja, Heer, ik geloof dat Gij zijt de Christus, de Zoon van God, Die in de wereld komen zou'? En alsof de Heilige Geest heeft willen voorkomen dat wij ons een onjuiste voorstelling van Martha zouden maken, voegt Hij er zo treffend aan toe: 'Jezus nu had Martha en haar zuster en Lazarus lief' (Joh. 11:27, 5), waarbij Martha op een in het oog vallende wijze vooropgesteld wordt. Het onderscheid tussen Martha en Maria bestaat er dus niet in dat de één geloofde en de ander niet, dat de één de Heer Jezus liefhad en de ander niet, maar hierin dat Maria het onderwijs van Hem boven alles op prijs stelde, terwijl Martha meer waarde hechtte aan haar dienen. Het goede deel dat Maria had uitgekozen, was het zitten aan de voeten van de Heer Jezus en het luisteren naar Zijn onderwijzingen.

Martha was een gelovige vrouw die de Heer Jezus hartelijk liefhad, maar een gelovige vrouw die meer met zichzelf dan met de Heer Jezus bezig was. Zij dacht meer aan haar eigen dienst dan aan de Meester; zij was ingenomen met zichzelf. Daarom kon zij Maria's handelwijze niet goed verdragen. Die ergerde haar. Zij vond haar ijver heel belangrijk en meende zich zeer verdienstelijk te maken; Maria liet haar stil begaan, kwam haar niet eens te hulp en getuigde daardoor, stilzwijgend, dat zij het onderwijs van de Heer Jezus veel belangrijker vond dan al het dienen van Martha.

't Is zo natuurlijk dat Martha zich niet kon inhouden, dat zij haar ontevredenheid liet merken. Zij was geheel te goeder trouw; zij meende het zo goed. De gedachte van eigenliefde, aan het zoeken van zichzelf, was ver van haar verwijderd. Al wat zij deed, deed zij immers voor haar Meester! Maar zij kende zichzelf niet; zij wist niet wat er in haar hart was. De omstandigheden maakten dit openbaar. Had zij echt alleen om Jezus' wil gediend, dan zou er geen aanmerking over haar lippen gekomen zijn. Zij zou gelukkig geweest zijn in het vervullen van haar roeping en zich niet om Maria hebben bekommerd. Maar nu dit niet zo was, nu kon zij het niet verdragen dat al haar moeite en zorgen als het ware onopgemerkt bleven.

Vele gelovigen zijn aan Martha gelijk. Zij zijn bezig met veel dienen. Zij prediken, zij maken bezoeken, zij schrijven, zij delen traktaten uit, zij houden zondagschool, ijveren voor jeugd- en evangelisatiewerk. Zij gunnen zich geen rust. Zij vallen altijd van de ene drukte in de andere. Zij menen het echt goed. Zij hebben de Heer hartelijk lief, en wat zij doen, doen zij – zoals zij oprecht menen – uit ongeveinsde liefde tot Hem. Maar zij kennen zichzelf niet. Zij

weten niet dat zij meer bezig zijn met hún dienst dan met de Heer, dat zij veel meer denken aan wat *zij* doen dan aan hetgeen *Hij* gedaan heeft.

Vaak komt dit aan het licht. Spreekt u met hen over Christelijke werkzaamheden, dan zijn zij vol vuur; avonden kunt u op deze wijze met hen doorbrengen; onuitputtelijk zijn zij in hun mededelingen. Maar neemt u de Bijbel en spreekt u daarover, probeert u hen op de heerlijke waarheden, daarin vervat, te wijzen, of spreekt u met hen over de heerlijkheid van de Heer Jezus en over het heerlijke van Zijn gemeenschap, dán is hun mond gesloten; zij worden ongeduldig; ze proberen ervan af te stappen en het gesprek weer op hun geliefkoosd onderwerp te brengen. In die dingen zijn zij niet thuis. Ja, vaak is mij geantwoord dat zulke onderwerpen niet zo belangrijk zijn.

't Spreekt vanzelf dat deze gelovigen, evenals Martha, anderen berispen, die niet zo hard lopen en niet zo bezig zijn met veel dienen, maar zich, in de eerste plaats, liever aan Jezus' voeten zetten om door Hem onderwezen te worden. De laatsten zijn hun vaak een ergernis. Ook wordt dit soms openbaar door de omstandigheden. Ik heb gelovigen gekend, die met alle ijver en vuur aan het werk waren, die zich zeer gelukkig daarin gevoelden, die altijd opgewekt en opgeruimd waren; doch die op het ziekbed neergelegd werden, en geruime tijd hun werk moesten laten varen; en die toen al hun geluk, al hun opgeruimdheid hadden verloren, en een onverklaarbare leegte bij zich waarnamen. Wat was hiervan de oorzaak? Eenvoudig deze: zij hadden zich meer in hun werk dan in de Heer verblijd; meer aan zichzelf, dan aan Hem gedacht; zich meer bezig gehouden met hun dienst, dan met Zijn Persoon en met de waarheid. Zij hadden gewerkt om te leven, en niet geleefd om te werken. Als dit laatste het geval geweest was, dan zouden zij even gelukkig gebleven zijn, nu zij hun werk moesten staken, als toen zij er nog midden in waren. 't Spreekt vanzelf, dat, als men van zijn werk hoofdzaak gemaakt heeft, er dan een geweldige leegte in hart en leven moet ontstaan, wanneer het werk ontvalt. Is de Heer Jezus echter het Middelpunt van onze gedachten en van de arbeid, dan blijft de vreugde, al moet de arbeid ook worden gestaakt; want de Heer Jezus verandert niet. Men heeft in Hem geleefd en zich bewogen, al werkende; en men blijft in Hem leven en zich bewegen, nu men op het ziekbed ligt uitgestrekt. Dit is een zékere toetssteen. – Vragen wij ons af, of wij even gelukkig en rustig zijn, als wij ons in de eenzaamheid met de Heer Jezus bevinden, dan wanneer wij bezig zijn met welke Christelijke werkzaamheid ook.

Martha was alles behalve rustig. Zij was bezorgd en verontrust over vele dingen. Het was op zichzelf voortreffelijk dat zij *diende*. Maar omdat zij te weinig zichzelf en de Heer Jezus kende, kon zij niet rustig aan haar werk blijven, en alles in de handen van de Heer Jezus stellen. Toen Maria haar alleen liet begaan, kon zij niet nalaten, zowel de Heer Jezus als haar zuster te berispen. Toen zij na Lazarus' dood vernam, dat de Heer Jezus eindelijk kwam, snelde zij Hem tegemoet, en begon een uitvoerig gesprek met Hem; maar liep even haastig weer weg, om Maria te roepen, zodra zij begon te begrijpen, dat zij de Heer Jezus niet begreep. Met Maria keert zij weer terug, en opnieuw wordt haar onrust en gejaagdheid bij Lazarus' graf openbaar. Dit alles kon niet anders. Het was een natuurlijk, noodzakelijk gevolg van haar geestelijke toestand. Alleen in Jezus' tegenwoordigheid en gemeenschap wordt men rustig en kalm. De natuur is altijd haastig, voorbarig, onrustig, of, het tegenovergestelde daarvan, koel, ongevoelig, onaandoenlijk. De Heer Jezus zei tot Martha: 'Martha, Martha, gij zijt bezorgd en verontrust over vele dingen' (Lukas 10:41). In deze woorden ligt *alles* opgesloten. Zij tekenen de toestand van haar ziel. Veel doen is niet verkeerd. Als de Meester ons veel te doen geeft, is het voortreffelijk. Maar zich over vele dingen bekommeren en verontrusten, bewijst dat men meent zelf alles te moeten regelen en besturen.

Hoeveel gejaagdheid is er vaak onder de Christenen! Hoe weinig wordt er gevraagd: 'Heer, wat wilt U, dat ik doen zal?' Men denkt daar zo weinig aan. Wat men goed en nuttig vindt, wat men meent dat bevorderlijk zal zijn voor de verbreiding van het Evangelie, doet men zonder te vragen of de Meester het goedkeurt. Geen wonder dat men veranderlijk is en heen en weer geslingerd wordt. Alle mogelijke dingen worden op touw gezet en ijverig verdedigd. Maar snel volgt verflauwing en alles verdwijnt. Het een verdringt het ander. Men kan het velen aanzien dat de rust van het geloof geheel ontbreekt.

Martha was echter niet alleen onrustig, zij was ook onkundig. En hoe zou dit ook anders kunnen! Als wij enigszins ingenomen zijn met ons eigen werk, dan zijn onze gedachten daar natuurlijk mee vervuld, en dan hebben wij geen tijd en eigenlijk ook geen lust om van het onderwijs van de Heer te genieten. Men leest de Bijbel op z'n tijd, maar men bestudeert die niet. Men blijft bij de eerste beginselen staan. Van opgroeien in de kennis van God en van de Heer Jezus Christus is nauwelijks sprake. Men heeft er zelfs geen vermoeden van dat er zulke heerlijke waarheden in de Schrift gevonden worden en men kan niet begrijpen hoe anderen daar zo van genieten. En zo gaat het door, jaar in, jaar uit, zonder dat men veel meer weet dan dat men behouden is door het geloof in de Heer Jezus, als ook dit bewustzijn niet uit het hart verdwenen is. Het spreekt vanzelf dat men zodoende heel weinig van de Waarheid verstaat. Over veel dingen kan men niet meespreken, en als erover gesproken wordt, dan is men evenmin op zijn gemak als Martha dit was toen de Heer Jezus met haar sprak.

De geschiedenis in Johannes 11 levert ons een treffend bewijs op voor dat wat we hier opmerken. Zij is te belangrijk om er niet afzonderlijk bij stil te staan en in haar bijzonderheden na te gaan.

Zodra Martha hoorde dat de Heer Jezus kwam, ging zij Hem tegemoet. 'Heer, als Gij hier geweest waart, mijn broeder zou niet gestorven zijn', roept zij uit (vs. 21). Dat is wel een bewijs van haar geloof in de Heer Jezus. Als Hij er was geweest, dan zou Hij Lazarus beter gemaakt hebben. 'Maar', voegt zij eraan toe, 'ook nu weet ik, dat al wat Gij van God begeren zult, God het U geven zal'. Martha heeft veel weg van Petrus. Dezelfde voorbarigheid, dezelfde onrust; altijd de eerste; wel liefde tot de Heer Jezus, maar weinig zelfkennis. Zij denkt veel verder te zijn dan zij is. Petrus zei: 'Al zouden zij U allen verlaten, ik zal U geenszins verlaten; ik zal met U in de dood gaan'. Hij meende dit echt. Maar toen zijn geloof op de proef werd gesteld, was hij bang voor een eenvoudig dienstmeisje. Martha meende het ook: 'Al wat gij van God zult begeren, zal God u geven'. Maar toen de Heer Jezus zei: 'Neemt de steen weg', sloeg de angst Martha om het hart, en riep zij uit: 'Heer, hij riekt al, want hij is [daar] vier dagen' (vs. 39). De werkelijkheid is vaak anders dan wij denken. Ons hoofd is vaak verder dan ons hart. Wij roemen dikwijls, maar als ons geloof op de proef wordt gesteld, hoe staat het dan?

De Heer Jezus antwoordt: 'Uw broeder zal opstaan'. 'Ja', zegt Martha, 'ik weet, dat hij opstaan zal in de opstanding op de laatste dag' (vs. 23-24). Martha begreep de Heer Jezus niet. Ze was te weinig gewend aan Zijn onderwijs om Hem te kunnen begrijpen. Hij verklaart Zich nader. 'Niet over de opstanding op de laatste dag, spreek Ik, Martha; uw broeder zal *nu* opstaan' zegt de Heer als het ware. Want Ik, Die hier voor u sta, 'Ik ben de Opstanding en het Leven; hij die in Mij gelooft, zal leven, ook al is hij gestorven; en een ieder die leeft en in Mij gelooft, zal niet sterven in eeuwigheid. Geloof gij dat?' (vs. 25-26). En wat is Martha's antwoord? 'Ja, Heer, ik geloof, dat Gij zijt de Christus, de Zoon van God, Die in de wereld komen zou' (vs. 27). Maar dat was geen antwoord op de vraag van de Heer Jezus. Nee, Martha begreep Hem niet. En dit voelde zij zelf aan. Maria zou de woorden van de Heer Jezus beter begrijpen. Was er *iets te doen* geweest, dan zou Martha zich op haar plaats gevoeld hebben, maar *nu de Waarheid werd verklaard*, nu moest Maria komen! 'En na dit gezegd te hebben, ging zij heen en riep Maria, haar zuster, in het geheim en zei: De Meester is daar en Hij roept u' (vs. 28).

Hoe bedroevend moet het voor de Meester zijn als wij Zijn woorden niet begrijpen, als wij ons te veel met andere dingen bezighouden, en daardoor onbekwaam zijn om op Zijn gedachten in te gaan. Hoe vaak is dit het geval bij gelovigen!

De woorden die de Heer Jezus tot Martha spreekt in Johannes 11:25-26, hebben een diepere betekenis dan men bij de eerste oogopslag zou denken. 'Ik ben de Opstanding en het Leven; hij die in Mij gelooft, zal leven, ook al is hij gestorven; en een ieder die leeft en in Mij gelooft, zal niet sterven in eeuwigheid'. Brengt men deze woorden in verband met hetgeen ons in 1 Korinthe 15:51-54 en in 1 Thessalonika 4:13-18 geleerd wordt, dan bevatten zij een korte, maar duidelijke en heerlijke verklaring omtrent de opstanding.

In deze twee plaatsen leert de apostel Paulus ons immers dat, als de Heer komt in de lucht, zij die in Hem ontslapen zijn, opgewekt zullen worden, en zij die tot Zijn komst op aarde blijven leven, niet zullen sterven, maar in een ogenblik veranderd zullen worden. Met enig nadenken vindt men dezelfde waarheid in de woorden van de Heer uitgedrukt: 'Ik ben de Opstanding en het Leven', en wat er verder op volgt. 'Ik ben in Mijn Persoon de Opstanding en het Leven', zegt de Heer Jezus als het ware, 'niemand heeft dit Mij gegeven; Ik ben het in Mijzelf'. Dáárom heeft een ieder die in Hem gelooft, het eeuwige leven.

Dit leven hebben wij die in de Heer Jezus geloven, nú al. Ons leven is Christus en ons leven is met Christus verborgen in God. Maar dit leven zal ook aan ons lichaam meegedeeld worden.

Ons lichaam is nog sterfelijk en verderfelijk, maar dit zal veranderen. Als de Heer Jezus komt, krijgen wij een onsterfelijk en onverderfelijk lichaam. 'Hij die in Mij gelooft, zal leven, ook al is hij gestorven'. De gelovige die gestorven is, zal worden opgewekt. 'En een ieder die leeft en in Mij gelooft, zal niet sterven in eeuwigheid'. De gelovige die leeft als de Heer Jezus komt, zal niet sterven, maar in een punt des tijds worden veranderd. Wij zullen niet allen ontslapen, maar wij zullen veranderd worden. De dood heeft geen macht meer over de gelovige. Dit is zó waar dat er zelfs gelovigen zullen zijn, die niet sterven. De Heer Jezus is de Opstanding en het Leven. In en door Hem triomferen wij. Alle machten die tegen ons waren, zijn verslagen. Gode zij dank, Die ons de overwinning geeft door Jezus Christus, onze Heer!

Lezen we nu verder niets meer over Martha? Nog één mededeling over haar vinden wij in het volgende hoofdstuk van het Evangelie naar Johannes – een mededeling die, de omstandigheden in aanmerking genomen, de indruk geeft dat de Heilige Geest ons wil zeggen dat de onrustige Martha, die over vele dingen bezorgd was, veranderd is in een rustige discipelin van de Heer Jezus.

Zes dagen vóór het pascha was de Heer Jezus in Bethanië. Men bereidde Hem daar een maaltijd. Gedurende die maaltijd zalfde Maria de voeten van de Heer Jezus. De discipelen waren hier ontevreden over en hielden dit voor een grote verkwisting. Die zalf had ze veel beter kunnen verkopen, om dan het geld aan de armen te kunnen geven. Wat een mooie gelegenheid voor Martha om weer op de voorgrond te treden! Hoeveel aanleiding voor haar om een aanmerking op Maria's gedrag te maken! En wat lezen wij nu over haar? Niets anders dan deze eenvoudige mededeling: 'Zij richtten daar dan een maaltijd voor Hem aan, en Martha diende' (vs. 2). Hoe mooi en welsprekend! *Martha diende*. Zij had haar werk niet opgegeven; zij was niet moedeloos en ontevreden geworden, nee, zij diende net als vroeger, maar nu in stilte, nu zoals het iemand betaamt die een roeping van God ontvangen heeft. Geen aanmerking komt over haar lippen. Zij laat Maria begaan, en zij gaat zelf ook haar gang; zo dienen zij beiden de Meester, ieder op zijn plaats.

Wat een mooi einde van Martha's geschiedenis! De genade kan ons doen ontdekken wie we zelf zijn en kan de Heer Jezus dierbaar maken voor ons hart – dierbaar boven alles. Dan is men rustig en kalm, gelukkig en tevreden. En dan houdt men niet op met werken en dienen; dan is men even ijverig bezig, maar met een heel ander hart, op een heel andere wijze. Denk aan de voorbarige Petrus die veel zelfvertrouwen had. Hoe anders was hij later. Vol ijver verkondigde hij het Evangelie, met een warm hart beleed hij vol vuur zijn Heiland; maar hij was kalm en rustig, hij had zijn zelfvertrouwen verloren, hij liet zich leiden door Gods Geest. Heerlijke vrucht van Gods genade!

Hoe meer wij onszelf leren kennen, des te meer zullen wij ons tot Hem aangetrokken voelen, des te liever zullen we ons aan Hem geven en ons door Hem laten leiden, en met des te grotere toewijding zullen we *Hem* dienen!

H.C. Voorhoeve